

кількості, та при дублюванні ними своїх функцій не сприятиме якісному виконанню правоохоронної функції держави. Тому важливою є оптимізація їх кількості шляхом чіткого закріплення на законодавчому рівні поняття правоохоронних органів, їх переліку та функцій, що можливо лише шляхом прийняття окремого закону, або шляхом внесення змін до існуючих нормативних актів.

Список використаних джерел

1. Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР із змінами і доп. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. Ст. 141. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII із змінами і доп. // Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
3. Про прокуратуру [Електронний ресурс] : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII із змінами і доп. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2015. № 2-3. Ст. 12. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1697-18>
4. Про Службу безпеки України [Електронний ресурс] : Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII із змінами і доп. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1992. № 27. Ст. 382. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> Всеукр. наук.-практ. конф.
5. Про Державну кримінально-виконавчу службу України [Електронний ресурс] : Закон України від 23.06.2005 № 2713-IV із змінами і доп. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2005. N 30. Ст. 409. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15>

УДК 342

Грудницький В.М. к.ю.н., доцент, доцент кафедри історії та права
Донецький національний технічний університет

ГАРАНТІЇ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

Анотація. Забезпечення гарантій прав і свобод людини і громадянина в умовах надзвичайних ситуацій викликає значний інтерес, оскільки людство останнім часом зіштовхується з новими загрозами, що вимагає особливого державного регулювання. Враховуючи масовість введення особливих режимів правового регулювання у різних державах світу, то актуальність розгляду даного питання потребує нових досліджень.

Ключові слова: надзвичайна ситуація, вірус, правове регулювання, гарантії, права і свободи.

Однією із глобальних проблем сьогодення, що постала перед світовою спільнотою, є боротьба зі спалахом вірусу COVID-19. Масове поширення вірусу, зростання кількості жертв зумовило введення багатьма країнами світу цілого ряду обмежень. Історія знає чимало випадків спалахів інфекційних захворювань, що викликали катастрофічні наслідки, але для значної кількості людей це скоріше факти з далекого минулого або сюжети фантастичних фільмів, які на їх думку навряд чи можливі за сучасних умов розвитку

медицини і науки. Таке недалекоглядне відношення породило відчуття безпечності у свідомості людей, а від так і ігнорування елементарних правил особистої гігієни, поведінки у громадських містах, що пришвидшило процес поширення вірусу.

З метою зупинення та недопущення подальшого розповсюдження небезпечного вірусу державами світу було оголошено про введення надзвичайного стану або надзвичайної ситуації. Не стало винятком прийняття такого рішення і для України. Так, за рішенням Кабінету міністрів України було запроваджено карантин на всій території України та введено режим надзвичайної ситуації.

Згідно зі статтею 1 Кодексу цивільного захисту України надзвичайна ситуація це – обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності [1].

Слід зауважити, що надзвичайна ситуація і надзвичайний стан мають різний правовий режим. За надзвичайної ситуації не відбувається обмеження прав і свобод людей, у більшій мірі даний правовий режим пов'язаний із захистом населення, територій, реагування на них з боку органів державної влади, місцевого самоврядування. Але законодавством передбачено встановлення ряду обов'язків для суб'єктів господарювання, громадян тощо. Наприклад, громадяни зобов'язані дотримуватися правил поведінки, безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях; дотримуватися заходів безпеки у побуті та повсякденній трудовій діяльності, не допускати порушень виробничої і технологічної дисципліни, вимог екологічної безпеки, охорони праці, що можуть призвести до надзвичайної ситуації; дотримуватися протиепідемічного захисту тощо.

З оголошенням карантину в Україні було встановлено цілий ряд зобов'язань для громадян. Сприйняття населенням нашої держави таких вимог було неоднозначним, від повного ігнорування до добросовісного виконання. По мірі зростання виявлення кількості захворювань на COVID-19, заходи, що встановлювали більш жорсткі правила та обов'язки, становилися більш суворими, строки дії карантину було продовжено.

У зв'язку з цим громадяни стали зіштовхуватися з новими проблемами. Виникла своєрідна дилема – залишатися вдома та виконувати умови карантину, чи порушити встановлений режим, оскільки стали виникати ситуації, коли у людей закінчуються елементарні засоби для існування. Адже значна частина населення немає великих заощаджень, що позбавляє їх можливості не працювати тривалий час та витрачати свої збереження.

Таким чином, з одного боку держава зобов'язана вживати всі можливі заходи, щоб не допустити поширення небезпечного вірусу, захистити населення

України від пандемії, а з іншого, забезпечити належні умови для фізичного існування людини (харчування, лікування тощо).

Як свідчить практика органи державної влади та держава в цілому далеко не завжди справляються із забезпеченням належних умов існування. Деякі сфери діяльності є взагалі провальними. Наприклад, Конституцією України кожному гарантується право на охорону здоров'я, медичну допомогу, але реалії свідчать, що далеко не всі медичні заклади можуть надати таку допомогу із-за відсутності необхідних препаратів, обладнання тощо, а громадяни просто нездатні придбати потрібні засоби за власні кошти. Уявімо собі пенсіонера з розміром пенсії у дві тисячі гривень, який змушений лікуватися власним коштом.

Отже, держава не може гарантувати лише одну чи декілька груп прав громадян. Механізм державних гарантій повинен працювати у комплексі. Під час введення надзвичайної ситуації чи іншого правового режиму, що передбачає обмеження прав громадян або встановлення додаткових зобов'язань, держава повинна попіклуватися не тільки про захист від поширення небезпечних вірусів чи інших загроз, а й створити умови для підтримки громадян, які в даний час нездатні самостійно забезпечити своє існування. Адже встановлення вимоги бути вдома на самоізоляції під час карантину не є універсальним способом захисту.

Розробка комплексної державної програми в таких ситуаціях повинна гарантувати всебічний захист громадян. Способи забезпечення її реалізації можуть бути різними, деякі з них в Україні запровадженні, як от відстрочка виконання кредитних зобов'язань, не нарахування пені за прострочку платежів тощо.

У свою чергу і громадяни України повинні поставитися із розумінням до встановлених обмежень чи додаткових зобов'язань. Повинні усвідомити власну відповідальність за свої дії, не використовувати ситуацію для задоволення особистих меркантильних інтересів.

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 2 жовтня 2012 р. № 5403-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення 02.04.2020).

УДК 344.7

Чубань В.С., к.е.н., доцент, доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту

*Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗУ,
м. Черкаси, Україна*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОДЕКСУ УКРАЇНИ З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА

Анотація. Висвітлено загальну характеристику кодексу України з процедур банкрутства. Зроблено висновок, що норми Кодексу сприятимуть посиленню ефективності процедури банкрутства в Україні, наблизять її до світових стандартів і забезпечать належний рівень захищеності прав кредиторів та боржників.

Ключові слова: кредитор, боржник, банкрутство, платоспроможність.